Haydar ALTINTAŞ
İzmir Milletvekili

51830

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Murat Kurum tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 21.10.2026

Haydar ALTINTAŞ
İzmir Milletvekili

Batı Anadolu'nun en önemli can damarlarından biri olan 401 kilometrelik Gediz Nehri; Kütahya, Uşak ve Manisa havzalarındaki sanayi tesisleri, organize sanayi bölgeleri ve yerleşim alanlarının arıtılmamış veya yetersiz arıtılmış atık suları nedeniyle ağır bir çevre felaketiyle karşı karşıyadır. Bilimsel analizler, Gediz Nehri su kalitesinin '4. Sınıf' yani en kirli düzey olan 'teknik atık' seviyesine gerilediğini ortaya koymaktadır.

Gediz Nehri yalnızca nehir yatağını değil, havzada bulunan yüz binlerce hektarlık verimli Gediz Ovası tarım arazilerini de doğrudan zehirlemektedir. Çiftçilerimizin sulama imkanlarının kısıtlılığı nedeniyle bu suları tarımda kullanmak zorunda kalması; gıda güvenliğimizi, toprak sağlığımızı ve halk sağlığını ağır metaller (krom, kadmiyum, kurşun) vasıtasıyla tehdit etmektedir. Bunun yanı sıra, nehrin taşıdığı yüz binlerce ton sanayi ve organik atık yükü doğrudan İzmir Körfezi'ne dökülmekte, körfezdeki oksijen tükenmesine, koku problemine ve toplu balık ölümlerine birincil derecede sebep olmaktadır.

Gediz Havzası'nın temizlenmesi, yalnızca tek bir kentin veya belediyenin olanaklarıyla çözülemeyecek büyüklükte bölgesel ve merkezi bir koordinasyon meselesidir. Yıllardır açıklanan havza eylem planlarının sahada karşılık bulamaması, denetim yetersizlikleri ve caydırıcı yaptırımların uygulanmaması sorunu çözümsüzlüğe terk etmektedir.

Bu çerçevede;

1) Gediz Havzası boyunca yer alan organize sanayi bölgeleri (Uşak Karma OSB, Kemalpaşa OSB, Salihli OSB vb.) ve münferit sanayi tesislerinde faal atık su arıtma tesislerinin kapasitesi ve işletme verimliliği nedir?
2) Son 2 yılda havzada mevzuata aykırı deşarj yaptığı belirlenen kaç tesise idari para cezası veya faaliyet durdurma cezası uygulanmıştır?
3) Gediz Nehri suyunun tarımsal sulamada kullanıldığı havza genelinde, toprakta ve üretilen tarımsal ürünlerde ağır metal birikimine yönelik son bir yılda herhangi bir analiz gerçekleştirilmiş midir?
4) Gediz Havzası Koruma Eylem Planı kapsamında merkezi bütçeden son 5 yılda ne kadarlık bir yatırım ödeneği tahsis edilmiş, bu ödeneğin ne kadarı fiilen kullanılmıştır?

Haydar ALTINTAŞ
İzmir Milletvekili

5) Planlanan ileri biyolojik arıtma ve kuşaklama yatırımlarının gerçekleşme oranı nedir?
6) Nehir yatağında onlarca yıldır biriken toksik sanayi dip çamurunun temizlenmesi, nehrin doğal ekosistemine kavuşturulması ve İzmir Körfezi'ne ulaşan çamur yükünün kesilmesi amacıyla DSİ ve Bakanlığınız bünyesinde başlatılan kapsamlı bir dip tarama ve ıslah projesi var mıdır?
7) Gediz Nehri'nin İzmir Körfezi'ne döküldüğü delta hattı ve havzadaki kritik deşarj noktalarında su kalitesini anlık ölçen kaç adet Sürekli Atık Su İzleme İstasyonu (SAİS) bulunmaktadır? Bu istasyonların ölçüm sonuçları kamuoyunun ve bağımsız bilim insanlarının erişimine şeffaf şekilde açılacak mıdır?